



Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ



НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

12.08.2024. – 16.08.2024.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА FRONT OFFICE



Сарајево, 19.08.2024. године

**НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ
ТРЖИШТИМА 12.08.2024. – 16.08.2024.**

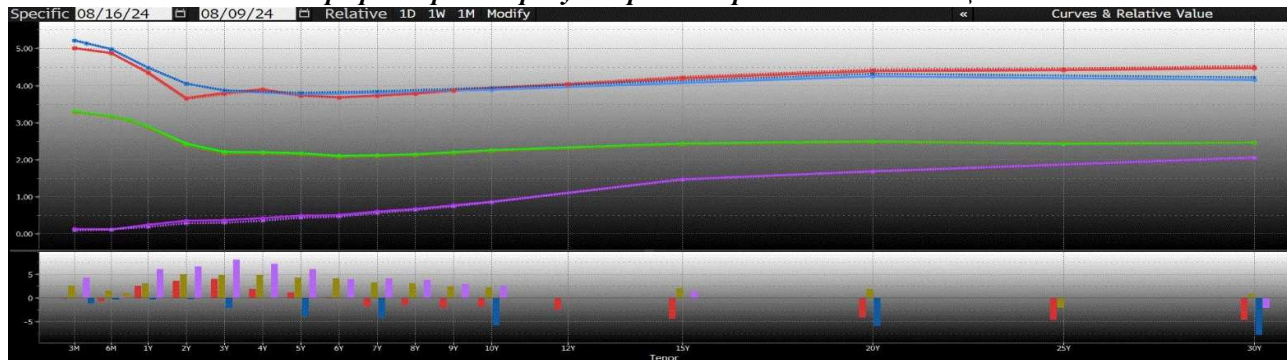
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обавезнице

Приноси	Зона евра		САД		Велика Британија		Јапан	
	9.8.24	16.8.24	9.8.24	16.8.24	9.8.24	16.8.24	9.8.24	16.8.24
2 године	2,39	2,43	4,05	4,05	3,65	3,68	0,29	0,36
5 година	2,13	2,17	3,80	3,76	3,73	3,74	0,44	0,50
10 година	2,23	2,25	3,94	3,88	3,95	3,93	0,85	0,88

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Vubillove

Доспијеће	Приноси		
	9.8.24	16.8.24	
3 мјесеца	3,286	3,340	↗
6 мјесеци	3,154	3,169	↗
1 година	2,877	2,906	↗

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обавезница



Граф приказује криве приноса Немачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 16.08.2024. године (пуне линије) и 09.08.2024. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЗОНА ЕВРА

Приноси обавезница зоне евра су прошле недјеље забиљежили раст. Највећи утицај на финансијска тржишта зоне евра имали су економски подаци објављени за тржиште САД, док за тржиште зоне евра није било објављених значајнијих вијести. Највеће промјене приноса забиљежене су у четвртак, када су објављени позитивни подаци за САД, укључујући и податке о промјени броја незапослених, што је указало на и даље отпорну економију ове земље. Приноси њемачких обавезница су повећани између 2 и 5 базних поена, приноси француских обавезница између 1 и 3 базна поена, а приноси италијанских обавезница између 1 и 5 базних поена. Према последњем истраживању Bloomberg-а очекује се да ће ЕСВ смањивати референтну каматну стопу на депозите банака (Deposit Facility) једном квартално, све док до децембра 2025. године не достигне ниво од 2,25%. Раније прогнозе су указивале на то да би ова каматна стопа наведени ниво требало да достигне у II кварталу 2026. године, али су погоршани економски изгледи утицали на очекивања бржег смањења каматних стопа. Економисти перципирају да се Немачка суочава са скоро никаквим растом економије у овој години, након што је у II кварталу неочекивано забиљежена контракција.

У прошлој недјељи објављен је податак о приличном паду ZEW индекса, који мјери очекивано повјерење инвеститора у Немачкој, на најнижи ниво од почетка године. Предсједник ZEW института Wambach је изјавио да долази до краха економских изгледа Немачке и да је могуће да су економска очекивања још увијек

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

погођена високом неизвјесношћу, која је вођена двосмисленом монетарном политиком, разочаравајућим подацима за економију САД и растућом забринутости око ескалације конфликта на Блиском истоку.

ЕЦБ је упозорила на широко распрострањене проблеме у томе како банке вреднују колатерал за комерцијалне стамбене кредите, што би потенцијално могло да утиче на потцјењивање рањивости у случају краха вриједности имовине.

На крају прошле недјеље коалициона Влада Њемачке је постигла договор да смањи буџетски дефицит од 17 милијарди EUR на ниво од 12 милијарди EUR, како би спасила свој план потрошње за 2025. годину. Премијер Шолц је изјавио да ова одлука укључује инвестирање у саобраћајну инфраструктуру са додатним капиталом и кредитима за њемачки ауто-пут, заједно са додатним општим уштедама.

Табела 3: Кретање економских индикатора за зону евра

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни
			стање	период
1.	ZEW индекс очекиваног повј. инвеститора – Њемачка АВГ	34,0	19,2	41,8
2.	БДП – ЕЗ (Q/Q) прелим. II квартал	0,3%	0,3%	0,3%
3.	БДП – Холандија (Q/Q) прелим. II квартал	0,2%	1,0%	-0,3%
4.	Индустријска производња – ЕЗ (Г/Г) ЈУН	-2,9%	-3,9%	-3,3%
5.	Трговински биланс – ЕЗ (у милијардама EUR) ЈУН	13,5	17,5	12,4
6.	Запосленост – ЕЗ (Q/Q) прелим. II квартал	-	0,2%	0,3%
7.	Биланс текућег рачуна – Њемачка (у милијардама EUR) ЈУН	-	23,2	18,4
8.	Јавни дуг – Италија (у милијардама EUR) ЈУН	-	2.948,5	2.918,2
9.	Стопа инфлације – Француска (финал.) ЈУЛ	2,6%	2,7%	2,5%
10.	Стопа инфлације – Шпанија (финал.) ЈУЛ	2,9%	2,9%	3,6%
11.	Стопа инфлације – Португал (финал.) ЈУЛ	2,7%	2,7%	3,1%
12.	Потрошња становништва – Холандија (Г/Г) ЈУН	-	-0,7%	0,1%
13.	Стопа незапослености – Холандија ЈУЛ	3,7%	3,6%	3,6%

САД

Фокус финансијског тржишта САД је током протекле недјеље био усмјерен на објаву кључних макро економских података, укључујући и стопу инфлације. **Индекс потрошачких цијена у САД у јулу је неочекивано смањен, док је очекивано да ће остати непромијењен у односу на претходни мјесец.** Позитивни подаци, укључујући и повећање малопродаје и пад захтјева за незапослене, могли би утицати на обим очекиваног смањења каматних стопа Феда, сугеришући да је економија САД и даље отпорна, а лична потрошња снажна. Трговци својим са смањили опкладе на агресивно попуштање Феда, за мање од 100 базних поена за 2024. годину, те сада износе 90 базних поена.

Предсједник Феда из Ст. Луиса Алберто Мусалем је сугерисао да се ближи моменат за смањење каматних стопа, иако су нови подаци показали да је малопродаја у САД напредовала током прошлог мјесеца, а захтјеви незапослених за помоћ смањени на најнижи ниво од јула, додајући да су ризици од инфлације и снажног тржишта рада сада “више уравнотежени”. Предсједник Феда из Атланте Бостик је изјавио да је “отворен” за смањење каматних стопа у септембру, те да Фед не може “допустити да закасни” са ублажавањем.

Предсједник Феда из Чикага Голзби је изјавио да се економија САД изгледа не прегријава, те да би Фед требало да буде опрезан у вези са тим колико дуго задржава рестриктивну политику. Није открио да ли ће подржати смањење каматних стопа на предстојећем састанку Феда, заказаном за 17. и 18. септембар. Ова изјава је у сагласности са његовим недавним коментарима да би званичници требало да буду пажљивији и да више пажње усмјере на знакове економског успоравања, као што је повећање незапослености. Фед одржава референтну каматну стопу између 5,25% и 5,50% од јула 2023. године како би се супротставио инфлацији. Финансијска тржишта у потпуности очекују смањење каматних стопа, а највећа дебата се води о томе колико ће то смањење бити. Саопштење предсједника Феда Повела на годишњем економском симпозију у Канзасу слједећег петка ће можда обезбиједити значајан увид у наредне кораке Феда. Економисти инвестиционих банака су смањили ризик од рецесије у САД на 20% са 25% усљед недавно објављених података о малопродаји и запослености, а уколико подаци са тржишта рада буду задовољавајући, тај ризик би могао још да се смањи.

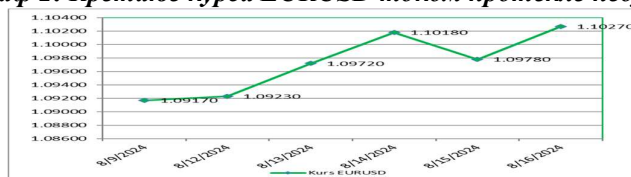
Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период	
1.	Индекс произвођачких цијена (Г/Г)	ЈУЛ	2,3%	2,2%	2,7%
2.	Стопа инфлације (Г/Г)	ЈУЛ	3,0%	2,9%	3,0%
3.	Малопродаја (М/М)	ЈУЛ	0,4%	1,0%	-0,2%
4.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ	10. аугуст	235.000	227.000	234.000
5.	Континуирани захтјеви незапослених	3. аугуст	1.870.000	1.864.000	1.871.000
6.	Индустријска производња (М/М)	ЈУЛ	-0,3%	-0,6%	0,3%
7.	Искориштеност капацитета	ЈУЛ	78,5%	77,8%	78,4%
8.	Индекс започетих кућа (М/М)	ЈУЛ	-1,5%	-6,8%	1,1%

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле недеље



USD је депрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио раст са нивоа од 1,0917 на ниво од 1,1027.

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

GBP је биљежила волатилно кретање након објаве кључних економских података попут БДП-а, стопе инфлације, као и стопе незапослености. Након што је неочекивано смањена стопа незапослености, могло би се додатно закомпликовати доношење одлуке ВоЕ да ли да настави са смањењем каматних стопа. **Стопа инфлације у Великој Британији у јулу је благо повећана, испод очекиваног нивоа.** Мањи раст инфлације од очекивања утицао је на то да тржишни учесници сада у потпуности очекују још два смањења референтне каматне стопе ВоЕ по 25 базних поена у овој години.

Економија Велике Британије је у II кварталу забиљежила снажан раст, али је изгубила снажан узлазни тренд у другој половини 2024. године, указујући на то да ће ВоЕ вјероватно наставити са даљим смањењем каматних стопа. Подаци сугеришу да је економија показала солидан учинак у првој половини године, али остају изазови попут потребе за повећањем прихода и повјерења да би се преточили у повећану потрошњу и инвестирање. Малопродаја се опоравила у јулу, подстакнута попустима током љета, као и Европским првенством у фудбалу 2024. године, чиме се повећала потрошња у робним кућама и спортским радњама. Ово сугерише снажнији почетак III квартала и вјероватно указује на оптимизам да је најгори период високих трошкова живота прошао, са инфлацијом близу циљаног нивоа ВоЕ од 2% и компанијама које запошљавају на највишем нивоу од новембра. Упркос томе, обим малопродаје остаје испод нивоа који је забиљежен прије пандемије Ковид-19. ВоЕ спроводи ревизију примарних брокерских пракси зајмодавца као дио текуће процјене њихове изложености хед фондовима и другим небанкарским институцијама. Регулаторно тијело за финансијске услуге ВоЕ (Prudential Regulatory Authority) испитује колико банке разумију ризике које представљају клијенти хед фондова, заједно са њиховим стопама и пословањима са робом. Ово је услиједило након претходних ревизија подстакнутих значајним догађајима на тржишту, као што су колапс компаније Archegos и криза никла 2022. године. ВоЕ је изразила забринутост због леверица у небанкарском кредитовању, што би могло повећати системске ризике.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни
			стање	период
1.	Стопа незапослености ЈУН	4,5%	4,2%	4,4%
2.	Стопа инфлације (Г/Г) ЈУЛ	2,3%	2,2%	2,0%
3.	Индекс малопродајних цијена ЈУЛ	3,5%	3,6%	2,9%
4.	БДП (Г/Г) П II квартал	0,9%	0,9%	0,3%
5.	Извоз (Q/Q) П II квартал	-1,2%	0,8%	-0,1%
6.	Увоз (Q/Q) П II квартал	1,5%	7,7%	-2,7%
7.	Индустријска производња (Г/Г) ЈУН	-2,1%	-1,4%	0,4%
8.	Малопродаја (Г/Г) ЈУЛ	1,4%	1,4%	-0,3%

Током протекле недјеље GBP је апрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио пад са нивоа од 0,85552 на ниво од 0,85186. GBP је апрецирала и у односу на USD, па је курс GBPUSD повећан са нивоа од 1,2761 на ниво од 1,2944.

ЈАПАН

Након што је повећан удио домаћих обавезница у активи општег рачуна, према извјештају великих осигуравајућих компанија закључно са јуном, животни осигураватељи би могли да наставе повећавати улагања у домаће обавезнице због нестабилних акција, снажнијег JPY и растућих приноса на државне обавезнице, а са циљем остваривања већих приноса и осигурања добитака на акцијама. Гувернер ВоЈ Уеда би требало да се 23. августа појави пред Парламентом како би разговарао о даљим корацима монетарне политике, бавећи се вјероватно питањима повећања референтне каматне стопе на састанку 31. јула. Главна опозициона странка је иницирала овај потез, критикујући ВоЈ због повећања каматне стопе током прошлог мјесеца, тврдећи да је то довело до скока JPY и пада на берзама. Уеда је након доношења одлуке изјавио да ће ВоЈ наставити повећавати референту каматну стопу уколико се његови изгледи за цијене и раст остваре. Фокус тржишта Јапана је у сриједу био усмјерен на вијест да је премијер Јапана Кишида најавио оставку, након што је провео на функцији три године, које су обиљежили разни политички скандали. Кишида вјерује да је његов одлазак у најбољем интересу јавности, пошто му је рејтинг смањен испод 20%. Његов неочекивани одлазак отвара пут новом лидеру Либерално-демократске странке која контролише оба дома Парламента. **Економија Јапана се снажно опоравила у II кварталу.** Раст је првенствено био подстакнут значајним повећањем потрошње и представља прво повећање у посљедњих пет квартала, што подржава аргументе за још једно краткорочно повећање каматних стопа ВоЈ.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

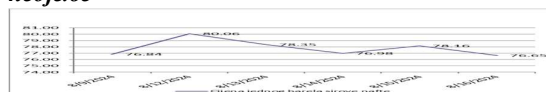
Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни
			стање	период
1.	Индекс произвођачких цијена (Г/Г) ЈУЛ	3,1%	3,0%	2,9%
2.	Поруцбине машинских алата (Г/Г) П ЈУЛ	-	8,4%	9,7%
3.	БДП сведен на годишњи ниво (Q/Q) П II квартал	2,3%	3,1%	-2,3%
4.	БДП дефлатор (Г/Г) П II квартал	2,6%	3,0%	3,4%
5.	Приватна потрошња (Q/Q) П II квартал	0,6%	1,0%	-0,6%
6.	Каритална потрошња (Q/Q) П II квартал	0,8%	0,9%	-0,4%
7.	Индустријска производња (Г/Г) Ф ЈУН	-7,3%	-7,9%	1,1%
8.	Искориштеност капацитета (М/М) ЈУН	-	-3,1%	4,1%
9.	Индекс услужног сектора (М/М) ЈУН	0,3%	-1,3%	0,6%

JPY је током протекле недјеље депрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио раст са нивоа од 160,00 на ниво од 162,80. JPY је депрецирао и у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио раст са нивоа 146,61 на ниво од 147,63.

НАФТА И ЗЛАТО

Цијена једног барела сирове нафте на отварању тржишта у понедељак је износила 76,84 USD (70,39 EUR). Почетком недјеље забиљежен је оштар дневни раст цијене нафте од преко 4% под утицајем почетка опоравка повјерења инвеститора у економију САД. Захваљујући овом расту, цијена нафте је успјела да привремено пробије ниво од преко 80 USD по барелу, упркос одлуци ОПЕС-а да смањи прогнозе глобалне потражње за нафтом у овој и сљедећој години. За ову годину прогнозе свјетске потражње за нафтом су смањене за 135.000 барела дневно. Из ОПЕС-а је саопштено да би могли “паузирати или повући“ планирано повећање понуде у зависности од услова на тржишту. Недавном расту цијене нафте допринијеле су и растуће тензије на Блиском истоку. Ипак, током наредна два дана цијена је забиљежила пад, а након објављених података о паду произвођачких и потрошачких цијена у САД. С друге стране, цијена је још увијек била подржана извјештајем америчког института API, који наводи да је у првој недјељи августа дошло до великог смањења залиха овог енергента, за 5,21 милион барела. Извоз нафте из Русије показује знакове опоравка, гдје се већ другу недјељу биљежи повећање четворонедјељног просјечног протока нафте. Цијена нафте је у четвртак поново коригована навише, а под утицајем економских података из САД који су указали на отпорност економије и ублажили забринутост због непосредне рецесије у највећој свјетској економији. Значајнији раст цијене је био ограничен забринутошћу због спорије глобалне потражње, као и још увијек присутних геополитичких ризика. Након кратке корекције, цијена нафте је на крају недјеље поново смањена како су инвеститори процесирали утицај успорења раста Кине и могућих напада Ирана и његових помоћника на Израел. Из IEA је саопштено да ће се тржиште нафте суочити са вишком у сљедећем кварталу уколико ОПЕС+ настави са плановима да повећа производњу упркос славој потражњи из Кине. Објављено је и да се тржиште за сада бори да одржи корак са љетном потрошњом, што ово тржиште води ка дефициту. На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 76,65 USD (69,51 EUR). Цијена нафте је смањена за 0,25% у односу на претходну недјељу.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле недјеље



Одржање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може да наступи као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

На отварању лондонске берзе метала у понедељак цијена једне fine унце злата је износила 2.431,32 USD (2.227,10 EUR).

С изузетком средине недјеље цијена злата је свакодневно биљежила раст, те је у прошлој недјељи забиљежила нове рекордно високе нивое. На кретање злата утицај су имали важни економски подаци објављени за тржиште САД, који би требало да дају јаснију слику о будућности монетарне политике Феда. Већ на почетку недјеље цијена злата је повећана на рекордних 2.463,23 USD, када је забиљежен пад приноса америчких државних обавезница, као и блага депрецијација USD. Најновији подаци World Gold Councila (WGC) су показали да Народна банка Кине већ трећи мјесец није пријавила куповине злата, па су укупне званичне залихе овог племенитог метала остале непромијењене. Из WGC је саопштено да би будућа потражња велепродаје могла да буде подржана стабилношћу цијена и сезонским куповинама, али да оживљавање потражње за златним накитом зависи од повјерења у економски раст Кине, који се тренутно налази на рекордно ниском нивоу. Благи раст цијене настављен је у уторак када је достигнут нови рекорд од скоро 2.470 USD под утицајем додатне депрецијације USD, а који је услиједио након објаве слабијих од очекиваних података индекса произвођачких цијена у САД. Цијена овог племенитог метала је кратко коригована наниже у сриједу након објављеног податка о стопи инфлације у САД и повећаним трошковима становања. До краја недјеље цијена злата је поново забиљежила раст и у петак је повећана на нови рекордно висок ниво. Према непотврђеним изворима, неколико кинеских банака је запримило нове квоте за увоз злата од стране Народне банке Кине, које за циљ имају регулацију количине уласка злата у ову земљу, која је највећи потрошач овог племенитог метала. Упркос рекордним цијенама, нове квоте сугеришу да се очекује опоравак потражње за златом.

На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 2.508,01 USD (2.274,43 EUR). Цијена злата је повећана за 3,15% у односу на претходну недјељу.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле недјеље

